

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmahi nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po

10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tujje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznalila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. Če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Ljubljani v Frana Kolmanu hiši „Gledališka stolba“.

Upravljanje naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznalila, t. j. vse administrativne stvari.

Rojaci!

Kakor vsak narod, budi si ogromen ali malobrojen, imamo tudi mi Slovenci svojo centralno stolico, skupno vrhovno mesto, središče vsega narodnega življenja in ta naša metropola je — bela Ljubljana.

V Ljubljani, v osrčji vseh slovenskih dežel, stekajo se vsi naši življi in vsak domoljub, naj si biva v njenem obližji ali daleč tam na meji domovine, ozira se zaupno k njej.

In mi, ki živimo tu v Ljubljani, v izvoljenem središči lepe domovine slovenske, ponosni smo pač na to, vendar pa često tudi — v bridki zadregi!

Po svetovnej, skozi naše mesto tekočej cesti prihajajo nam — zdaj od severa, zdaj z juga, od vztoka in zapada — gostje, vrli slovanski bratje, katere moramo vzprijeti in pogoščevati v nedostojnih, deloma našim protivnikom lastnih prostorih, ker nemamo tu sredotočja društinskemu življenju in je različnim našim narodnim društvom iskati zavetja v tesnih zasebnih hišah.

In če nas čestiti obiskovalci, hoteči ogledati si metropolo Slovenstva, poprašujejo po naših znamenitostih, nemamo jim pokazati ničesar, o čemer bi s ponosom mogli reči: To je naše! Ni ga namreč v Ljubljani znamenitega spomenika, ni narodnega gledališča, niti nobenega družega kulturnega zavoda, sploh: nikake monumentalne zgradbe, ki bi pričala o našem živobitju in napredovanju. Ni čuda torej, da nam škodoželjni nasprotniki vedno in vedno očitajo: „Vse vaše narodno delovanje so le prazne sanje — saj nemate pokazati nikakšnega vidnega uspeha...!“

Iz vseh teh uzrokov namenili smo se bili torej, postaviti poseben „Narodni dom“, v katerem naj bi se koncentrovali vsi življi našega narodnega življenja. — Da smo s tem načrtom pogodili pravo smer narodove želje, o tem priča nam občna pod-

pora našega podjetja. Od vseh strani, kakor iz ožje domovine, tako tudi, da! še mnogo več iz onih slovanskih dežel, zlasti iz Českega, prihajo nam dan na dan dobrodelni darovi, naročila in novci za loterijske srečke, spremljevani z iskrenimi pozdravi in voščili ter navduševalnimi opomini k vztrajnosti! — Razven tega podpisalo in tudi že uplačalo je več rodoljubov znatno število deležev, v to svrhu ustanovljenih . . .

Denarni temelj našemu podjetju je torej zagotovljen!

Vendar, da se naš črtež izveda na popolnem trdni podstavi, v primernej velikosti in v lepi arhitektonski obliki, — treba je dosegci prvotno določeno glavnico, svoto, s katero se delo ne bode samo začelo, temveč tudi dostoожно dovršilo.

Zaradi tega obračamo se torej zopet do vas, vrli rojaci, z nujno-uljudno prošnjo:

Pristopite k žrtveniku našega rodoljubnega podjetja in darujte vsak po svoji moći! Komur je usoda podelila v last bogastvo, položi nanj znaten, svojemu premoženju primeren delež ali dobrodelni dar; čeprav imetje pa je oskromno, daj kolikor more! Vsakdar odštej svoj domoljubni novec in ne izgovarjaj se nobeden: „Kaj meni mar Ljubljana in njene brige!“, kajti z veliko večjim pravom mogli bi to vprašati daljni naši bratje, ki nam pošiljajo svoje darove sem doli od — Krkonoš in Šumave in sem gori iz — Belega grada! Pomisli vsakaternik, da s svojim doneskom, in bodi še toli neznanen, ne pospeši samo vzgrajenje „Narodnega doma“, ki bode konečno lastnina vsega Slovenstva, temveč da ž njim izpove in dokaže svojo narodno zavest, brez katere se nema prištevati razbornim Slovencem.

Glejte! bliža se čas — loterijskega žrebanja: kupujte torej srečke!

Zimska doba privede nam kmalu svoje veselice: koder ste zbrani, — budi si okrog ženitovanjske

mize ali v plesnej dvorani, pri kratkočasnej igri ali v resnih društvenih zborih — povsed in ob vsakej priliki spominjajte se našega rodoljubnega podjetja in — marsikateri goldinar, ki nam zdrsne zdaj po nepremišljenem z roke, pritekel bode v nabiralne pušice za „Narodni dom“!

Podajmo si roké ter pokažimo svetu, da smo zaveden, inteligenten, požrtvovalen in složen narod, prošinjen s ponosom in samosvestjo ter z neupogljivo voljo za svoj kulturni razvoj! Združimo vse svoje moči, da se uresniči dejansko naš slovanski pregovor:

„Zrno do zrna pogača,
Kamen do kamna palača“,

katera bode vzvišen spomenik vrlega slovenskega naroda njegovim potomcem!

In v to pomozi Bog in požrtvovalnost slovenska!

V Ljubljani, v 15. dan novembra 1883.

Odbor društva „Narodni dom“.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 21. novembra.

K otvoritvi českega gledališča v Pragi povabljeni so bil: tudi deželni odborniki nemške stranke Schmeykal, Waldert in Völkelt. A ti vabila neso hoteli vzprejti z motivacijo, da jim spomin na obravnavo o nemškem gledališči v deželnej zbornici zabranjuje, udeležiti se te slavnosti. — Nemški židovski listi jako na široko pripovedujejo o demonstracijah, ki se gode v Pragi, katere, so pa večinoma izmišljene ali pa jako krotkega značaja. Nemci si prizadevajo nepraviti ter fruktificirati drugi „Kuchibad“, a česka zmernost in dostojnost zmedla jim bode vesračun.

V predvčerajšnjej seji ogerske državne zbornice utemeljaval je poročalec pravosodnega odseka, Literati, vladino predlogo o civilnem zakonu mej kristijani in židovi ter pri-

LISTEK.

Dubrovski.

(Povest A. S. Puškina, poslovenil J. P.)

(Dalje.)

Trinajsto poglavje.

Minulo je nekaj časa brez vsakega znamenitega slučaja. Pa v začetku sledečega leta zgodilo se je mnogo premen v rodovinskem življenji Kirile Petroviča.

Trideset vrst od njega nahajalo se je bogato posestvo kneza Verejskega. Knez je dolgo časa živel v tujih krajinah; z vsem njegovim posestvom gospodaril je nek major v pokoji, pa ni bilo nikakve zveze med Pokrovskim in Arbatovom. Pa konci maja meseca se je vrnil knez iz inozemstva in prišel je na svoje posestvo, katerega še ni videl v svojem življenju. Vajen raznih zabav, ni mogel prenašati samote, in tretji dan po svojem prihodu podal se je obedovati k Trojekurovu, s katerim sta bila nekdaj znana.

Knez je imel kakih petdeset let, a videti je bil mnogo starši. Izobilnost vsake vrste spodkopala je njegovo zdravje in položila nanj neizbrisljiv pečat. Vzlic temu je njegova vnanjost bila prijetna in znamenita in navada, biti vedno v družbi, dajala mu je neko ljubeznivost zlasti z ženskami. On je neprestano trebal zabave, vedno se je dolgočasil. Kiriila Petrovič je bil neizrečeno zadovoljen z njegovim obiskom, smatral je to za znak spoštovanja od človeka, ki pozna svet. On ga je po svoji navadi začel gostiti z razkazovanjem svojih naprav, peljala je na pasji dvor. Pa knez bi se bil kmalu zdušil v pasjej atmosferi in hitel je ven, mašeč nos z robcem, napojenim z dišavami. Starinski vt z obrezanimi lipami, štirivoglatim ribnikom in pravilnimi drevoredi mu ni dopal; on ni ljubil angleških vrtov in tako imenovane prirode, pa hvalil je in navduševal se za vse. Sluga prišel je objaviti, da je pripravljeno kosilo. Šla sta h kosilu. Knez je malo šepal, utrudil se je bil od hoje, in obžaloval je že svoj obisk.

Pa v sobani ju je srečala Marija Kirilovna — in starega lahkoživca je osupnila njena lepota. Tro-

jeukrov je posadil gosta zraven sebe. Njena prisotnost oživila je kneza, bil je vesel ter posrečilo se mu je nekolikokrat, obrniti nase njeni pozornost s svojim pripovedovanjem. Po obedu nasvetoval je Kirila Petrovič jezditi na sprehod, pa knez se je izgovarjal, pokazuječ na svoje baržunaste čevljike in šaleč se s svojo podagro. In on je nasvetoval z vozom peljati se na sprehod; zato namreč, da bi se ne ločil od svoje mle sosede. Zapregli so voz; starca in krasotica useli so se nanj. Razgovor se ni nič pretrgal. Marija Kirilovna poslušala je z veseljem priliznjene in vesele poklone svetnega človeka. Kar na jedenkrat vprašal je Verejski Kirilo Petrovič: kaj pomeni to pogorelo poslopje, in je li njeovo? Kirili Petrovič se je zmračil obraz: spominui, ki jih je vzbujalo v njem pogorelo poslopje, nesobi bili prijetni. On je odgovoril, da je zdaj njegovo, prej pa je bilo Dubrovskega. „Dubrovskega,“ ponovil je Verejski: „kako, tega slovečega razbojnika? — Njegovega očeta, odgovoril je Trojekurov; pa tudi on je bil pravi razbojnik.“

„Kam je prešel naš Rinaldo? Ali je ujet, ali je še živ?“

poročal nje vzprejem, katerega da ne zahteva samo jednakopravnost ter socijalni in politični premeselki, nego tudi dober glas dežele. Na predlog zborničnega predsednika se je potem debata odgodila do prihodnjega dne. Koncem seje izročil je Moczary ministru-prvomestniku interpelacijo o obravnavah z baronom Filipovićem glede hravskega banstva.

Neodvisna stranka je v ponedeljek večer določila svoje stališče nasproti vladinem načrtu postave o civilnem zakonu mej judi in kristijani. Po dolgej živahenj debati, v kateri so govorili Komjathy, Helfy, Polonyi in Mezey za načrt, in Györy, Herman, Tors in Lükö proti njemu, in ko je Eötvös izjavil, da izstopi iz kluba, ako se ta zadeva označi klubovim vprašanjem ter načrt zavrne, glasovalo se je o vzprejemu vladinega načrta. Pri glasovanju se je načrt o civilnem zakonu zavrgel z 18 glasih proti 10. V zbornici bode stranke nazore utemeljeval Aleksej Györy.

Vrajanje države.

Glavni prouzročitelji srbskega ustanka, Miloje, Prvulović in seljak iz Banje so bili brzodno ter jednoglasno na smrt obsojeni. Pop Miloje razvil je bil že pred osmimi leti pod kabinetom Kaljevićevim v Kragujevcu prapor upornosti ter se je udeleževal tudi ustankov v Poreči in Grlijanu. Prvulović je vodil ustaške čete pri Bojlevci, dočim je Banjski seljak lastnoročno ustrelil tri meščane, kateri se neso hoteli pridružiti njegovi četi. Merodajne kroge v Belegradu vodi baje ta misel, da se ima pri glavnih ustaških voditeljih uporabiti najskrajnejša strogost zakona, vse druge kaznive pa soditi kolikor možno milo.

Bivši vojni minister ruski, general Milutin, obhajal je včeraj petdesetletnico svojega častništva v ruski vojski. Ob tej priliki dobil je od carja ročno pismo, katero poudarja, da je mnogodelno delovanje jubilarjevo za popolnitez vojaške organizacije posebno omogočilo, da zamore vlada sedaj svoje delovanje obrniti v prvi vrsti v prid mirnega razvoja bogatih virov blagostanja. — Ruski listi priobčujejo Milutinu prijazne in sočutne članke, omenjajoč njegovih zaslug za povzdigo ruske vojske z boljšo izomiko častništva in z vzbujenjem samovesti ruskih vojakov.

V ponedeljek je Rimski mestni zastop obravnaval vprašanje o veronauku na ljudskih ščlah in kdo naj ga poučuje. Mej govorom mejnega grofa Lavagg-a navstal je mej mnogobrojno zbrano množico lud tepež, katerega je policija jedva ukrotila po zaporu mnogih oseb. Konečno je storil mestni zastop židovsko-liberalen sklep, da imajo veronauk poučevati sposobni učitelji, ne glede na to, so li duhovniki ali ne.

Včeraj se je otvoril pruski deželni zbor s prestolnim govorom, ki konstatuje, da se je finančno stanje države zboljšalo ter da bodo dohodki in izdatki v gospodarskem letu 1884/5. precej jenaki. Prestolni govor oznanja načrt postave, s katero se bodo predugačili neposredni osebni davki ter upeljal se davek od glavninskih rent, nadalje navaja nasvete, kako pridobiti še nekaj privatnih železnic, potem načrt okrožnega in provincijalnega reda za pokrajino Hanover itd. Prestolni govor končuje: „Pozdravlja vas o početku novega zasedanja, vas vabim, da v varstvu utrjenih mirnih odnosa je v pozamete svoje delovanje ter je v sočasnici z državno vlado dovedete k dobremu koncu.“

— Živ in svoboden. Kaj ne, knez! tudi tebe je nekaj obiskal Dubrovski?

„Da, prošlo leto je, mislim, nekaj požgal in oropal. Kaj ne, Marija Kirilovna, da bi bilo zanimljivo natančneje spoznati tega romantičnega junaka?“

— Kaj je to zanimljivega! rekel je Trojekurov: ona je že znana z njim, dodal je smejoč se. On jo je cele tri tedae učil godbe, pa, slava Bogu, on ni ničesar vzel za to poučevanje. In Kirila Petrovič je začel pripovedovati o pseudofrancoskem učitelji. Mariji Kirilovni je bilo, kakor bi sedela na iglah. Verejski poslušal je z veliko pazljivostjo; vse to se mu je zdelo čudno, in premenil je svoj razgovor. Ko so se vrnila, velel je zapreči kočijo, in vzličil silnim prošnjam Kirile Petroviča odpeljal se je precej, ko so spili čaj; pa popreje je povabil Kirila Petroviča, priti z Marijo Kirilovno k njemu v gosti, in prevzetni Trojekurov mu je obljudil iz spoštovanja, jemljoč v poštev knežje dostojanstvo, dve zvezdi, 3000 duš rodovinskega premoženja, ker do neke stopinje štel je kneza Verejskega sebi ravnega.

(Dalje prih.)

Dopisi.

Iz Ljubljane 20. novembra. [Izv. dop.] Včeraj bil je provokrat živinski somenj pri klavnici Recimo, da se je živinski somenj kar na gloma premestil in da je to uzrok, da je bil dotedeni prostor tako neprizpravljen, kakor bi se hotel somenj ne le premestiti, temveč popolnem odpraviti. Hvala Bogu, da ni deževalo, sicer bi bil marsikateri kupec in prodajalec odnesel pete brez črevljev in marsikatera živinčad izgubila bi bila parklje, izimši morebiti tiste, katerim bi se bilo posrečilo rešiti se na skalovje, ki je zabranjevalo uhod na konjski trg. Vsi menda previdimo, da je glavni promet semajnskih dnij vender le živina, kajti druge predmete, ki so se nekdaj iskali na somnjih, nahajamo dan danes že v najbolj oddaljenih vaseh in gorskih kotičih.

Po goveje blago in po konje hodijo k nam inozemci in denar, ki ga taki ljudje puščajo pri nas, zaleže deželi in, ko se kmet s polno listnico vrača v mesto ter kupuje raznega blaga, zaleže to tudi mestnim trgovcem, gostilnčarjem in drugim obrtnikom, ne glede na to, da tudi kupec živine rad kak forintek več potroši, ako je našel, česar je iskal.

Nadejam se, da nas bode sv. Pavel z debelem snegom opravičeval in zakrival našo zamudo in morda zanikernost, da bodo z somenj „o Tricah“ (majnika) prostore že tako priredili, da bodo vsakega prodajalca veselilo svoje blago postaviti na trg in da bodo potem kupci bolj z veseljem kupovali in plačevali blago, ki se vse lepše vidi na lepem prostoru, nego gnezč blato, ali pa spodtikaje se nad debelem kamenjem.

Iz Idrije 20. novembra. [Izviren dopis.] Nikarte se ustrašiti, gospod urednik, da čujete zopet o kakem „rays-in-kavsu“ mej tukajšnjimi narodnimi someščani, ali celo o drugej — „zaroti v kuhičji,“ — sit venia verbo — ne, danes zabilježiti in osvedočiti mi je veselo vest, kakeršna vam že precej časa ni došla iz Idrije, vest namreč, da se je naša Čitalnica jela zopet gibati in se je vzdramila iz one nedelavnosti ali „Nirvane,“ bi rekel, v katero so jo bili pogrezvili politični preprični njenih odbornikov.

„Inter arma silent Musae,“ pravi stari izrek, in tako je bilo do sedaj tudi pri nas; nikdo ni vsled onih domačih prepirov bolj trpel, nego naša Čitalnica in z njem ves naroden razvitek in napredek. Zatorej smo bili toli radostnejše iznenadeni, ko je — po dolgotrajnem premoru čitalnični odbor priredil v nedeljo 18. t. m. sijajno besedo v tukajšnjem c. kr. rudniškem gledališču, na čast Nj. Veličanstvu cesarici Elizabeti. V naše veselje izpala je ta beseda — reči se mora — vseskozi izborne.

Gledališče je bilo razen nekaterih lož natlačeno — polno; navzoč je bil tudi c. kr. rudniški nadsvetnik g. Novak s svojo družino in mnogo drugih uradnikov.

Najprvo doneli so nam na ubo krepko-mili glasovi B. Ipavčevega mešanega zboru: „Čuj! ostra burja“. Pesen se je pela prav dobro, za kar gre hvala pevovodju g. A. Bezeg-u, posebno pa gospicam pevkam, katerih čile glasove smo moral občudovati. Mešani zbori posebno ugajajo našemu občinstvu in mi le želimo, da nas kmalu zopet s katerim razveselite. V drugej točki sezali so nam globoko v srce milo doneči glasovi Nedvđovega samospeva „Kranjska dežela“, katerega sta, menjajoča se kitico za kitico, pela gspdč. M. Dolinarjeva in g. Fr. Kos. Gospica M. D. pela je sicer malo tihe-boječe, a ne da se tajiti, da ima izvrsten glas, kateremu bi bilo le še vaje in šolanja potreba, pa bi se labko odlikovala z njim v vsacem salonu; g. Kos pa je znan kot izvrsten pevec.

Najtežje pa smo pričakovali igre, da zopet je denkrat čujemo nežno-mile, sladke glasove slovenske Talije, katera nas je bila za toliko časa zapustila. Igrala se je „Županova Micička“ tako izborne, tako dobro, da nesmo kaj tacega pričakovali. Tako krasne Micičke (g. M. Lapajnetova) nesmo še videli na našem odru. Gspdč. Lapajnetova ima poleg svoje ljubke postave velik talent za Talijino umetnost, in nadejati se je, da bude izvrstno napredovala ter v

v kratkem času postala pravi kras našega gledališča. Uloga gospe Podgorske je bila v spretnih rokah gspdč. Punčuhove, katera se itak ne sme privestevati diletantijam, marveč izurjenim igralkam. Isto velja tudi o g. Fr. Kosu (Auže), ki je bil svojega nalogi popolnoma — kos. Kaj pa porečemo še le o Gažeku (g. Vincencij Lapajne)? Ta se je v resnici najbolje obnesel. G. V. Lapajne rešil je svojo nalogu zares prav fino in dovršeno; prouzročil je gledalcem neizrečeno smeha, za kar mu je gotovo vsak hvaležen. Ostali, Süssheim (g. Vončina), župan Jaka (g. Tratnik) in Winberg (g. Singer) zadostili so popolnoma. Samo na to opozarjam gspdč. igralke in g. igralce, da se v drugo malo bolj izogibljejo našega mestnega narečja.

K tako dobremu uspehu igre pripomoglo je veliko tudi to, da se je igralo na prostornem in pravarem odru c. kr. rudniškega gledališča, ne pa, kakor do sedaj, v tesnej pivarni. Vsa hvala zato gre c. kr. rudniškemu nadsvetniku g. Novaku, ki je razdovoljno prepustil gledališče v porabo. Sploh moramo z veseljem priznati, da je g. Novak (rodom Čeh), kateri si je radi svoje narodnosti, posebno pa radi svoje pravicoljubnosti in prijaznosti mahoma pridobil simpatije vseh narodnih krogov Idrijskih, kot velik prijatelj umetnosti in napredka jako unet za naš naroden razvoj, za kar mu ne moremo biti dosti hvaležni. Zatorej še jedenkrat, presrečna mu hvala!

Konečno še nekoliko besed čitalničnemu odboru v preudarek. Pri nedeljski besedi nam je bila prilika dana spoznati, koliko dobrih močij za petje in igro ima Idrijska Čitalnica v svoji sredi; greh bi bilo torej, neodpostljiv greh, ako bi te moči ostale neporabljene. Na noge torej gospoda, prireditate nam v teku zime še več tako krasnih veterov! Kako lahko vam je to! Samo nekoliko truda vam je treba, pa spravite še večje igre na oder. Vdeli ste, kako zelo se naše priprosto ljudstvo zanima za gledališke predstave; naš uboren rudar itak nema nobene zabave, kakor k vetrju ob „denarski“ pri literku vina (še tisti se mu oporeka), v gledališči pa bi našel za male krajarje dovolj — koristne duševne zabave. Vam pa bode sladka zavest, da ste storili kaj v razvitek in povzdigo svojega naroda, najboljše plačilo za vaš trud.

Na veselo svjedenje torej!

P...ki.

Iz seje mestnega zbora Ljubljanskega.

V Ljubljani 16. novembra.

(Konec.)

Mestni odbornik Hribar poroča v imenu v Gradec poslanih mestnih odbornikov glede uredbe užitninskega zakupa in gledališča osnove hranilnice in pové, da si je odposlana deputacija dne 8. in 9. t. m. ogledala dotični dve napravi, vrhu tega pa tudi vodovod in mestno klavnico. Graški župan g. dr. Kienzl vzprejel je deputacijo kako prijazno in je čestital, da je Ljubljana prišla do tega sklepa in prevzela užitninski zakup ter si osnuje lastno mestno hranilnico. Predstavil je Graški g. župan deputaciji vse načelnike dotičnih uradov in jim naročil, da vse razkažejo. O hranilnici bode izdelal poročilo mestni odbornik g. Ledensik. O užitninskem zakupu poizvedeli so, da ima mesto Gradec istega sedaj sedem let v zakupu, dočim so ga imeli prej nad devet let Slovenci (Kalister, Gorjup itd.). V teku teh devetih let pridobili so najemniki samo pri zakupu mestnih pristojbin v Gradci, kakor se je natanko preračunilo, dva milijona goldinarjev, mnogo več pa še pri zakupu državne užitnine, kar se ne da preračuniti, ker manjka gotovih podatkov, kateri so bili pri mestnej užitnini na razpolaganje. Govornik pravi, da o podrobnostih neče govoriti, ker to ni umestno, kajti konečni uspeh bude kazal rezultat; tedaj nasvetuje:

- Za upravo užitninskega zakupa voli se pod predsedstvom gosp. župana ravnateljstvo treh mestnih odbornikov;
- ravnateljstvu se daje generalno pooblastilo, in
- za upravo prvotnih stroškov dovoli se iz posojila 25.000 gold. po 5%, po razmeri dobička.

Vsi predlogi so bili vzprejeti jednoglasno, in noben odbornik ni, kakor poroča neki listič, glasoval proti tako pometnim predlogom.

V ravnateljstvo bili so izvoljeni gg.: podžupan **Fortuna** in mestna odbornika **Hribar** in **Ledenik**.

Konečno nasvetuje mestni odbornik g. **Hribar**, naj mestni zbor sklene, da se izreče g. **Graškemu** županu dru. **Kienzlu** in vsem načelnikom uradov, katere so mestni odborniki Ljubljanski pregledali, zahvala mestnega zbora, čemur vsi odborniki z glasnim odobravanjem pritrde.

Mestni odbornik profesor **Šuklje** utemeljuje svoj samostalni predlog, naj se napravi nov mestni statut. Predlagatelj pravi, da je stvar na vse strani jasna, tedaj ne bode treba dolge razprave. Dosedanji štatut je od leta 1859. in že samo to, da se je prebivalstvo mesta od takrat za tretjino pomnožilo, zadeoste, da se štatut prenaredi. Da se novi štatut uredi kakor treba, mora se stopiti v dogovor z deželnim odborom, s c. kr. vlado, delati pa tudi v pravnem odseku na to, da ustreza že s prva duhu časa in zahtevam mestnega prebivalstva. Govornik potem popisuje že znano zgodovino mestnega štatuta, a pravi, da bi moral, ko bi hotel natančneje razlagati stvar, postati osoben, kar pa neče. Prenaredbe štatuta treba se resno poprijeti, ker se, kakor je njemu znano, prične zasedanje deželnega zbora kranjskega že prihodnjo spomlad. Nasvetuje tedaj, naj se izdelovanje novega mestnega štatuta izroči pravnemu odseku, kar se vzprejme.

V imenu fiančnega odseka nasvetuje mestni odbornik g. **Vaso Petričič**, da se dovoli po potročilu mestnega računovodstva potreben kredit za revne iz mestne blagajnice, ker je dovoljeni že porabljen.

Gospod župan **Grasselli** opomni, da je bilo za vnanje hiralce mnogo troškov, kateri še neso povrneni.

Predlog se vzprejme.

Mestni odbornik gosp. **Žužek** opomni, da je močvirski odbor na predlog g. **Perucijsa**, sedanjega novega prvomestnika, sklenil, da se izroči ves drugi projekt, nego pravtvo po g. inženirji Podhagskem nasvetovani in izdelani, po katerem bi se večina vodila odtekala po Gruberjevem kanalu, ne pa skozi mesto, in bi se struga Ljubljanice ponižala le za jeden meter ter napravila pri izoku v Gruberjev kanal zatvornica. Po novem načrtu bi se stekala množina vode po strugi skozi mesto in bi se imela ista znižati za tri metre. Govornik opominja, koliko stroškov je naraslo mestu svoj čas, ko se je struga skozi mesto globila in da se je morala plačevati odškodnina bišnjim posestnikom na sv. Jakoba nabrežji, in da je še zadnji čas zahteval lekar g. Mayer za svojo h-šo jednakod odškodnino. Tedaj nasvetuje, naj bi se sl. c. kr. vlada naprosila, naj ne reši prehitro predloga močvirskega odbora in naj se po prej mesto vpraša za svoje mnenje.

Mestni župan g. **Grasselli** izrazi zahvalo mestnemu odborniku g. **Žužku**, da se peča trudljubivo s tem za mesto važnim vprašanjem, opomni pa, da ni mesto Ljubljansko, nego podjetnik globljenja Ljubljanice plačeval odškodnino, ker se je zato obvezal.

Predlog g. Žužeka se potem vzprejme.

Mestni odbornik gosp. **Ledenik**, opisovaje škandalozno, glavnega mesta nevredno kričanje premogovih prodajalcev, nasvetuje, naj mestni magistrat istim takoj prepove kričanje prodajati svojo robo in naj se istim le dovoli, da naznanujejo v vežah z malimi trobenticami, a mirno svoj prihod.

Dr. vitez Bleiweis-Trsteniški trdi, da upitje prodajalcev premoga njegovih živev nič ne draži; boji se pa, da bi se premog podažil, ko bi se kričanje prepovedalo, kakor se je to že zgodilo, ko se je odpravilo zvonjenje.

Mestni odbornik **Hribar** pravi, da pijanca, ki navadno le popeva, zapro; tu pa se dereta po dva na jednem mestu, kakor živina. Vse mesto se pritožuje.

Dr. Zarnik nasvetuje za naznanilo trobentice, katere pa naj oskrbi magistrat, drugače si bodo omislili zopet bombardone.

Mestni odbornik **Kušar** pravi, da je kričanje neznosno in da ne vidi, zakaj bi imeli ravno prodajalci premoga privilegij rjoveti po mestu. Z isto pravico bi to storili prodajalci drv, šote itd. Vsaj so tudi včasi jesihari naznanjali svojo robo s krikom, a to so bili vsaj človeški glasovi, ne pa ko zdaj, živinski. Tudi priporoča, da se ostro kaznujejo prodajalci, ko bi kateri se pregrešil zoper prepoved upita.

Pri glasovanji zavrne se predlog dra. vitez Bleiweis-Trsteniškega in vzprejme predlog g. **Ledenika** z dostavkom dra. **Zarnika**.

Domače stvari.

— († Matej Pirc), vikar stolne cerkve, dekanjski poverjenik in nabiratelj udov družbe sv. Mohora v mestu Goriškem ter zlatomašnik, umrl je 20 t. m. po noči. Rojen je bil 7. septembra 1805 v Černem Vruhu nad Idrijo, posvečen 18. avg. 1832 Služboval je skoraj ves čas v Gorici kot stolni vikar, bil jako unet Slovenec in se zelo zanimal za razvoj in povzdigo Slovenstva; — lansko leto je obhajal svojo zlato mašo ter je bil do letošnjega leta še vedno trden in čvrst. — Naj v miru počiva in naj dobi vrednega mu naslednika!

— (Umrl) je 2. t. m. zvečer Fran Štrekelj, veleposestnik na Gorjanskem na Krasu, v 49. letu svoje starosti. Ranjki je bil mnogo let župan ter zaveden in zvest Slovenec, in ni se dal gibati vetrui, vihajočemu od morja, temveč je stal kakor kraški kamen. Da je pri zadnjih deželnozborskih volitvah v velikem posestvu zmagała narodna stranka, je njegova velika zasluga; ko bi njega ne bilo, bi bil marsikaterega karškega volilca budobni duh zmotil.

— (Notarski izpit) napravil je te dni na Graškem vseučilišči g. Fr. Štajer iz Idrije. Zopet jedna narodna moč več.

— (G. Martin Golf) fiančni tajnik v Ljubljani dobil je naslov in značaj fiačnega svetnika.

— G. Ivan Rezori, nadzornik tabačne tovarne v priznanje svojega izvrstnega službovanja naslov in značaj višjega nadzornika.

— (Občni zbor kmetijske družbe kranjske) je bil danes dopoludne v magistratnej dvorani in izredno številno obiskan, kakor doslej že mnogo let ne. Poročal je centralni odbornik Luka Robič o delovanji centralnega odbora, in bila je o posamičnih točkah kako živahnna debata, o katerej nadrobneje poročamo. Na predlog društvenega predsednika barona Wurzbacha vršila se je po odobrenji računa in proračuna takoj volitev 8 odbornikov v centralni odbor in oddali so se volilni listi. Škrutinij, pravi baron Wurzbach, da se bode pozneje vršil. O volitvi družbenega tajnika poroča centralni odbornik g. cesarski svetnik Murnik in pravi, da so se oglašili trije kompetentje, namreč: Reihel, Ernst Kramer in Gustav Pirc. Vsi so za mesto tajnika sposobni, a centralni odbor sklenil je občnemu zboru priporočati, da izvoli tajnikom gosp. Gustava Pirca, ker ima gospod Ernst Kramer kot potovalni učitelj itak posla, centralnemu odboru pa je ležeče na tem, da pride več veščakov v centralo Kranjske, v Ljubljano. Predsednik baron Wurzbach sedaj naprosi, naj se oddajo listki za tajnika. Vitez Gutmanthal opomni, da so se za volitve v odbor oddajali listki brez vsake kontrole, ker so se pobirali po vsej dvorani in se ni vedelo, je li kdo družbenik ali ne; tedaj naj se listki za tajnika oddado pri mizi predsednika, da se o vsakem lahko konstatuje, je li ud ali ne. Predlogu se pritrdi in predsednik odredi, da blagajnik g. Brus vsacega, ki bode list oddal, zapiše posebe. Vrši se oddaja listov, kar traja več nego pol ure. Ko se je oddaja listov zaključila, prestejejo se listki, in bilo jih je oddanih 118, gospod Brus pa je bil zapisal na svojo polo le 107 imen tistih, ki so listke oddali. Od oddanih listkov je dobil g. Kramer 60, gospod Pirc 58 glasov, torej je g. Kramer izvoljen tajnikom. A takoj se začne od jedne strani ugovarjati, da volitev ni veljavna, ker je oddanih več listkov, nego imen zapisanih, in dr. vitez Bleiweis-Trste-

niški predlaga, naj se voli še jedenkrat. Gospod Zelen temu oporeka, ker dosti udov ni več tukaj; g. Dežman pa pravi, da je g. Brus že star gospod in ni mogel tako hitro imen pisati, kakor so se listki oddajali. Kontrola, je li dotični udov ničesar drugega, vršila se je pri oddaji glasovnic, bila je povsod le po jedna, torej ni druga storiti, kot konstatovati, da je g. Kramer izvoljen. (Klici: Glasujmo! Glasujmo po imenih!) Vitez Gutmanthal protestuje, da bi se glasovalo o veljavnosti volitve, ker je mnogo udov odšlo; sklicati se mora nov občen zbor. (Klici: Še jedenkrat voliti!) Predsednik baron Wurzbach nasvetuje, naj stopijo udje, ki potrde volitev na levo, drugi na desno. (Glasno oporekanje od desne strani.) Vabilci g. Kramarja zapusti dvorano s protestom, katerega prijavi g. vitez Gutmanthal, in ostane ravno za sklepnost potrebno število 40 udov, kateri sklenejo, naj se volitev ponovi. Vladni zastopnik, c. kr. vladni svetovalec g. pl. Wurzbach, izjavlja se za to, naj bi se sklical, ker je mnogo gospodov odšlo, nov občen zbor in pri tem izrednem zboru volitev ponovila. V tem smislu se izreče tudi društveni predsednik baron Karol Wurzbach, in ker je skupščina mej tem postala neskllepna, prestavi ostale točke na dnevni red izrednega občnega zabora, ki se skliče začetkom decembra t. l. V centralni odbor bili so po oddanih (114) listki izvoljeni: Wenzel Goll s 111 glasovi, Karol Neveklovsy s 96, Fran Witschi z 88, dr. Maks Wurzbach z 87, Oton Detela z 78, Andrej Brus s 67 glasovi. Razen tega dobili so: dr. Poklukar 56, F. X. Souvan sen. 54, dr. Albert Schindler 51, Leopold baron Lichtenberg 50 glasov. Za dva odbornika bode treba nove volitve v prihodnjem zboru.

— (Telegramov) odposlalo se je v Prago o priliki otvoritve českega gledališča veliko število. Iz Poljske 96, s Hrvatskega 24, iz Slovakinje 22, iz Bolgarske 4, iz Rusije 12, iz slovenskih pokrajin 21, iz Srbije 1, iz Česke, Moravske in Šlezije 176, iz Lužice 1, iz drugih dežel 18.

— (Iz Prage) piše prijatelj prijatelju v dan 19. t. m. naslednje: „Dovoli mi, da v naglici popišem le nekaj malega o izrednej slavnosti otvorenja našnega divadla, katero vsa naša pričakovanja daleč preseza. — Pri najlepšem vremenu sprehajajo se razne deputacije vseh slovanskih plemen po starodavnej Pragi in vrši se koncert za koncertom na čast gostom. Rodoljubni bratje Čehi vodijo nas okrog in nam razkazujejo zanimljivosti slovanskega mesta ter skušajo ustrezati po želji, skoro bi rekli vsemu posamičnemu. — Prizora v gledališči ne morem Ti popisati. Pri akademiji, katera se je priredila opoludne gostom na čast, smo kar strmeli, in deklamovalka, vrla, zala Čehinja, očarala nas je s svojim izredno lepim naglasom in krepkim organom, tako, da so nam vsem navzočnim igrale solze v očeh. — Kaj pa še le zvečer, ko se je predstavljala opera „Libuša“? Tu se je videlo, kaj premore česki narod s svojimi domačimi močmi. Ko so nas bratje Čehi po predstavi povpraševali, kako nam dopada, smo jim kar naravnost odgovorili, da bi tri dni zaporedoma ne šli iz gledališča, ko bi se naprej v njem igralo in pelo. Komaj pa smo dospeli iz gledališča, že nas kliče poziv v „Meštanško besedo“, kjer bodo pevska društva in godba koncertirala. Vse to zares velikansko, in ne morem si misliti, kako je bilo mogoče, sestaviti tako izreden in tako bogat program za vse dni. Jedna točka je lepša od druge in mi, iznenadeni, ne moremo se dovolj načuditi. Českaj operi, sme se primerjati samo Dunajska dvorna opera in še to v nekaterih stvarih prekosi ne gledé na to, da je tu vse v slovanskih jezikih, da je gledališče velekrasno, električno razsvetljeno in vse prirejeno z najfinješim okusom. — Da nas je pri tej velikanski slavnosti prisotnih vsaj pet Slovencev, razvidimo potrebo tolikega zastopa le predobro, kajti razen 30 Poljakov, 23 Slovakov, 3 Hrvatov in več Rusov, nahaja se tu brezštevilnih deputacij in društev iz vseh krajev Moravske in Česke. — Žal, da ni bilo mogoče poslati tu sem naših slovenskih mladičev, zabavljivcev in pomiriljicev. Sedaj bi bili imeli najlepšo priliko prepri-

čati se o slovanskej navdušenosti, učiti se od Čehov
biti doslednimi, vztrajnimi in požrtvovalnimi."

— (Kmetijska poddržnica) na Brdu in Lukovci ima 26. t. m. občni zbor. Ob jednem bode ondu predaval potovalni učitelj g. Kramar.

— (Rudeče maline) dozorele so pretekli teden v jednem vrtu na Vrbniki, katere so bile nekiše bolj okusne in debele, kakor poletne.

— (Iz Krškega) se poroča, da bode on-dotno „Bralno društvo“ 24. t. m. zvečer v svojih prostorih na čast vsem Katarinam priredilo plesni venček, na kar se vsi prijatelji in prijateljice plesu opozarjajo. Prihodnji mesec, t. j. 2. decembra, se bode v zgoraj omenjenih prostorih prestavljala: žalostna igra „Mlinar in njegova hči“. Ker se take igre v tako majhnih mestecih, kakor je Krško, le malokdaj vidijo, se bode občinstvo gotovo z veseljem udeležilo — ne le iz mesta, nego tudi iz bližnje okolice.

V—Ki.

— (Vabilo k besedi s plesno zabavo), kojo priredi slovenska Čitalnica v Gorici v soboto, 24. novembra t. l. Pričetek ob 8. uri zvečer. Spored: 1. „Popotna pesen“, uglasbil Jos. Kocjančič; poje moški zbor. 2. „Uzor“, uglasbil Fr. S. Vilhar; poje mešani zbor. 3. „Rozamunda“, spel dr. Fr. Prešeren; deklamuje čest. gspdč. A. M. 4. „Po jezeru“, M. Vilhar; poje sopran, alt in moški zbor 5. „Pročnja“, uglasbil Ant. Nedvěd; poje moški zbor. 6. „Šaliv govor“; g. E. K. 7. „Moj spominek“, uglasbil Fr. Gerbic; poje mešani zbor. Plesna zabava, pri kojej svira vojaška godba c. kr. pešpolka vojvoda Ljudovik št. 62. — Opomba: Vabljeni neudje plačajo jeden gold ustupnine. Odbor.

— (Premoženje hrvatsko-srbskih literarnih društev.) „Napredak“ sestavil je v svojej zadnej številki statističen pregled teh društev, kateremu povzamemo naslednje podatke: Vse premoženje „Matica Srbska“ (osnovane 1826 l.) znaša 304.039 gold. 48 kr.; „Matica Hrvatska“ (1842) ima 72.239 gold. 45 kr.; „Srbsko učeno društvo“ (1842) 200.000 gold. (To društvo sicer nema lastnega kapitala, a dobiva na leto 20 — 25 000 dinarov, kar kapitalizovano daje 200.000 gold.) „Arheološko-društvo v Zagrebu“ 6500 gold.; „Matica dalmatinska“ (1852) 28.000 gold.; „Jugoslovanska akademija znanosti in umetnostnosti“ (1867) 340.137 gold. 86 kr.; „Društvo sv. Jeronima“ (1868) 80.638 gold. 4 kr.; „Hrvatsko pedagoško-literarno društvo“ (1871) 11.025 gold.; Nikolaja Cupiča zaklada (1874 Beliograd) 38.125 gold. Vsa društva vkupe 1.080.705 gold. 83 kr.

Ljudsko sredstvo. Moll-ovo „Francosko žganje in sol“ daje ravno tako uspešno kakor ceneno sredstvo proti trganji po udih, ranah, oteklinah itd. Cena steklenici z navodom 80 kr. Vsak dan razpošla po poštem povzetji A. Moll, lekarnar in c. kr. dvorni založnik, na Dunaji, Tuchlauben 9. V lekarnah po deželi zahtevaj se izrečno Moll-ov preparat z njegovo varstveno znamko in podpisom. (690—1)

Umrlji so v Ljubljani:

13. novembra: Antonija Schann, magistratnega službena, 72 let, Fran Josipova cesta št. 5, za otrpenjem pluč.

14. novembra: Otilija Loos, železniškega konduktora hči, 3 tedne, Sv. Martina cesta št. 11, za katarom v črevesu.

15. novembra: Josip Jerančič, tesar, 56 let, Krakovske ulice št. 37, za otrpenjem črev pri koliki.

18. novembra: Katja Novak, delavka, 48 let, Rožne ulice št. 23, za plučno tuberkulozo. — Martin Bojc, braňavec, 68 let, Sv. Florijana ulice št. 30, za slabostjo. — Fran Kozoglav, umirovljeni kaplan, 85 let, Sv. Petra cesta št. 23, za oslabljenjem.

19. novembra: Andrej Konobel, črevljar, 37 let, Ulice na grad št. 12, za sušico v grlu. — Frančiška Zeme, okrajnega fizika udova, 88 let, Poljanska cesta št. 10, za oslabljenjem.

V deželne bolnic:

13. novembra: Fran Nograšek, dininar, 41 let, za plučnico. — Marija Petrič, kajžarjeva žena, 60 let, za oslabljenjem.

14. novembra: Jožef Tomšič, gostač, 63 let, v poddružnici deželne bolnice: Poljanska cesta št. 42, za plučnim emphysemom.

15. novembra: Fran Kožuh, delavec, 21 let, za spridenjem krvi.

16. novembra: Ana Kurent, gostija, 70 let, za kročno plučno tuberkulozo. — Janez Selan, dininar, 39 let, za spridenjem krvi.

17. novembra: Liza Kožel, dekla, 21 let, za vročinsko bolezni.

18. novembra: Marija Orešek, gostija, 70 let, za plučnico.

19. novembra: Josip Marinčič, dininar, 45 let, za vnetjem srčne mrenice. — Franca Božič, delavčeva hči, 14 let, za rakanom na lici.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Močrna v mm.
20. nov.	7. zjutraj	739-55 mm.	+ 1°0°C	sl. jz.	megl	8-90 mm.
	2. pop.	740-31 mm.	+ 2°9°C	sl. szh.	obl.	
	9. zvečer	742-16 mm.	+ 2°6°C	sl. szh.	dež.	

Srednja temperatura + 2°2, za 0°8 pod normalom.

Tržne cene v Ljubljani

dne 21. novembra t. l.

		gld.	kr.
Pšenica, hektoliter	.	7	96
Rež,	"	5	4
Ječmen	"	4	55
Oves,	"	2	92
Ajda,	"	5	4
Proslo,	"	4	87
Koruzna,	"	5	40
Leča	"	8	50
Grah	"	8	50
Fižol	"	9	50
Krompir, 100 kilogramov	.	2	50
Maslo, kilogram	.	—	96
Mast,	"	—	88
Špeh frišen	"	—	64
povojen,	"	—	74
Surovo maslo,	"	—	85
Jaica, jedno	.	—	3½
Mleko, liter	.	—	8
Goveje meso, kilogram	.	—	60
Teleće	"	—	62
Svinjsko	"	—	54
Koštrunovo	"	—	34
Kokoš	"	—	45
Golob	"	—	18
Seno, 100 kilogramov	.	2	5
Slama,	"	1	87
Drva trda, 4 kv. metre	.	6	80
mehka, "	"	4	40

Dunajska borza

dne 21. novembra t. l.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Papirna renta	78	gld.	95
Srebrna renta	79	—	40
Zlata renta	93	—	15
5% marčna renta	93	—	40
Akcije narodne banke	838	—	
Kreditne akcije	284	—	10
London	120	—	35
Sebro	—	—	
Napol.	9	—	57
C. kr. cekini	5	—	72
Nemške marke	9	—	55
4% državne srečke iz l. 1854	250	gld.	119
Državne srečke iz l. 1864.	100	gld.	171
4% avstr. zlata renta davka prosta	98	—	15
Ogrska zlata renta 6%	120	—	
" papirna renta 5%	84	—	95
5% štajerske zemljisci. odvez. oblig.	104	—	
Dunava reg. srečke 5%	100	gld.	115
Zemlj. obč. avstr. 4½% zlati zast. listi	119	—	50
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	102	—	80
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	104	—	75
Kreditne srečke	100	gld.	172
Rudolfove srečke	10	—	19
Akcije anglo avstr. banke	120	—	50
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	218	—	10

Jaz kupujem raznovrstne

suhe orehove plohe,

potem zdrave orehove herkle (hlode) od 18" naprej, avorjeve pa od 15" naprej.

Plačujem jih dobro. Prodajalec naj se mi naznani pod adreso

(593—21) Karl Hofbauer,
fournierfabrika v Tržiču na Gorenjskem.

Salicyl-ustna voda,

uspešno sredstvo proti v em boleznim v ustih in na zobeh, hrani prijetni duh in naravno bojo z zob; ste-klenica po 40 kr.

Anatherin-ustna voda

po 60 kr.

Zobni prašek

po 40 kr.; priznano najboljše sredstvo za čiščenje ust.

Dr. Pfeffermann-ova

zobna pasta

v škatljah po 1 gld. 25 kr.

Dr. Poppov-a ustna voda

po 1 gld. 40 kr. prodaje (291—10)

G. PICCOLI,
lekarnar v Ljubljani, na Dunajskej cesti.

Skladbe,

zložil F. S. Vilhar.

Prva knjiga teh skladeb, koje so že do sedaj v slovenskem svetu nemalo senzacijo vzbudile, dotiskana je. Po zadržaji zanimiva je za vsacega, koji se z glasbo ali petjem bavi; ona obsegata: I. **samospeve**, II. **mžke zbole**, III. **mešane zbole** in IV. **skladbe za glasovir**.

Knjiga je vrlo ukusno opravljena ter ima na velikem formatu 92 strani. Prodava jo v Ljubljani knjigarna J. Giontini-jeva po 2 gld. 40 kr.; dobri se pa tudi pri skladatelji samem v Karlovci (Hrvatska) po 2 gld. 20 kr. (744—2)

Priznano nepokvarjene, izvrstne
voščene sveče
izdelujejo (652—7)
P. & R. Seemann v Ljubljani.

Blesteča razpela
mojsterski plastiono izdelana, čudo-vito lepega vida etc!

Ta razpela so pobarvana z novoiznajdenimi, izključno privilegiranimi, po noči svetečimi se kristalnimi bavari, katere se nikdar ne pokvarijo in se svetijo takoj, kakor kresnice o poletnej noči; v jednakem svitu in lepoti blestijo tudi ta od nas iznjedena ob sebi svetla razpela.

Za briljantno svetlost se jamči. Cena jednemu gl. 2.50, finejšemu gl. 3.75, izredno lepo izdelanemu gl. 5.—

Pošiljajo se za gorivino ali pa po poštnem povzetji.

Dobivajo se jedino le pri
Klingl-u & Baumaunu na Dunaju,
I., Tegethoffstrasse 3.

NB. O ponarejtvah se svari; vsako naših novoizumljenih blestečih razpel nosi našo varstveno znamko (K. & B. Wien). (750—1)

G. PICCOLI,